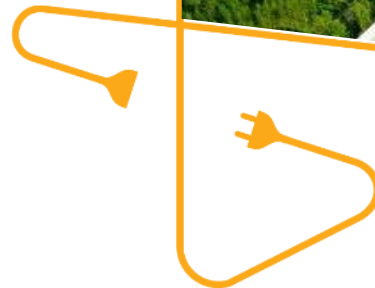

Enerģētikas forums

2023. gada 22.maijā

Vai nozarē ir programmatisku dokumentu trūkums?

- Māsterplāns (1993, pirmais mūsdienīgais LR plānošanas dokuments)
- Nacionālā programma (apstiprināta MK 1997)
- Enerģētikas pamatnostādnes 2006-2013 (apstiprinātas MK 2005)
- «Enerģētikas stratēģija 2030» (Informatīvais ziņojums pieņemts zināšanai MK 2013)
- Enerģētikas pamatnostādnes 2016 - 2020 (apstiprinātas MK 2016)
- Valsts Prezidenta izveidotās Enerģijas drošības komisijas ziņojumi (2016; 2018)
- **NEKP 2021 – 2030 (apstiprināts MK 2020, saskaņots ar EK):**
 - **Leģitīms spēkā esošs dokuments**
 - **Nosaka galvenos attīstības virzienus līdz 2030**
 - **Ietver aktivitāšu plānu ar termiņiem un atbildīgajiem**
 - **Periodiski jāpārskata un jāprecizē (šobrīd notiek pārskatīšanas process iesaistot dažādas nozaru ministrijas, sociālos partnerus, ieinteresētās puses)**

Vienlaikus sastopami ar NEKP nesaskaņoti, selektīvi un dažkārt pretrunīgi lēmumi, piemēram, dabasgāzes, malkas «aizliegšana»; kodolenerģētikas uzstādījumi etc.

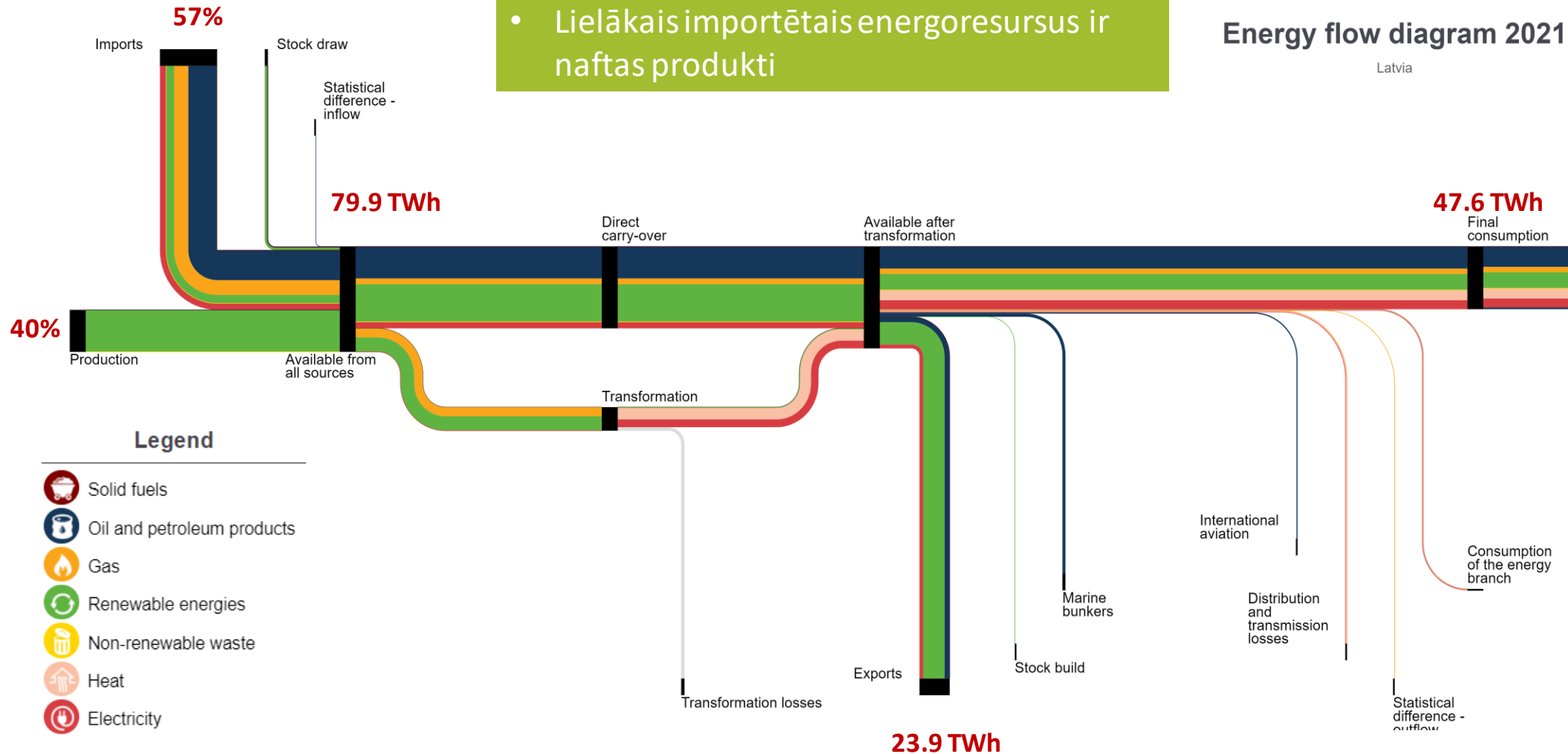
Ja ir apstiprināts nozares jumta dokuments uz vismaz 10 gadiem (NEKP), tad tas visiem jāpilda (tā nav tikai nozares ministrijas atbildība). Jaunām iniciatīvām jāatbilst NEKP, vai arī dokuments jāprecizē

Energoresursu piegādes un patēriņa struktūra šodien

• Lielākais importētais energoresursus ir naftas produkti

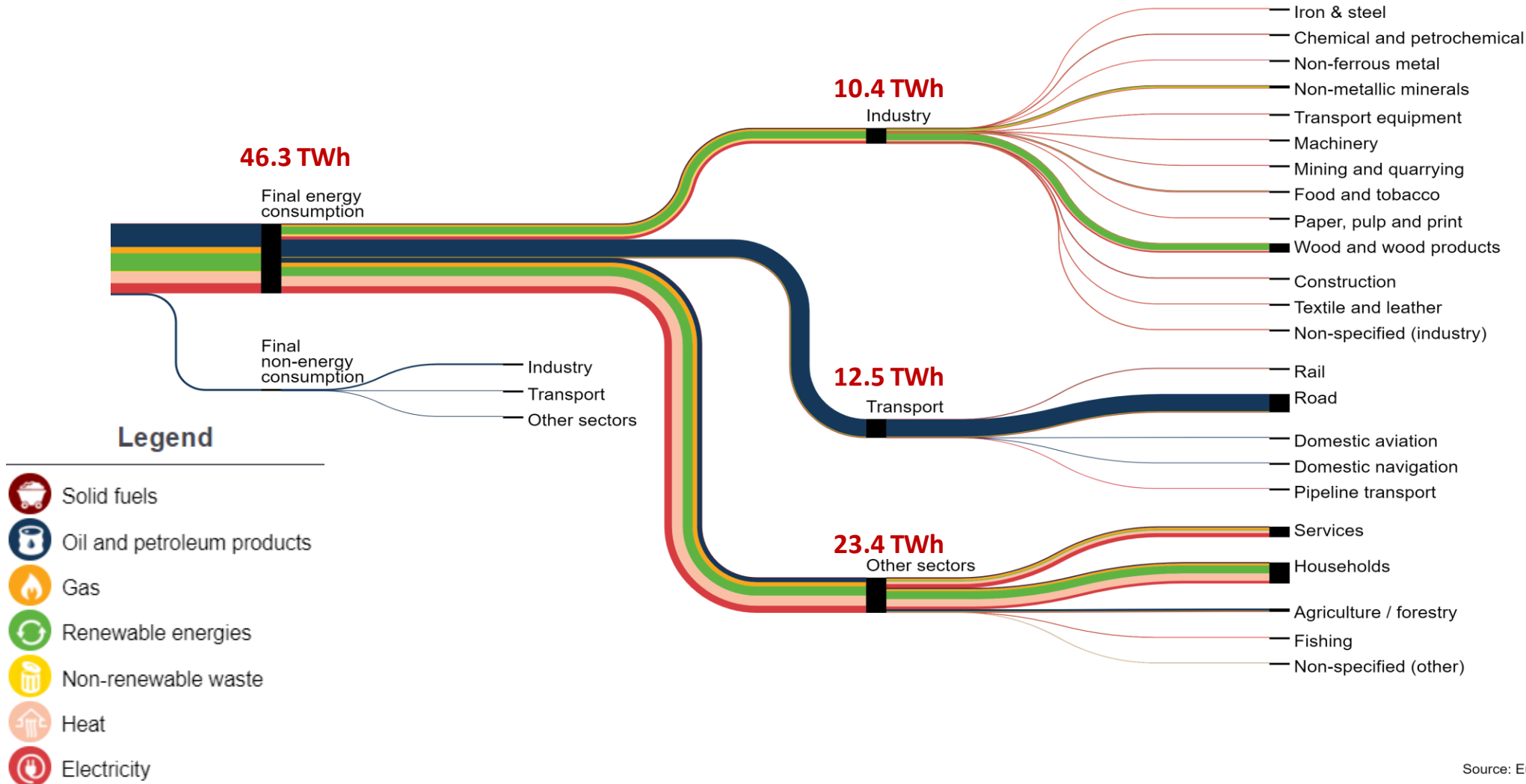
Energy flow diagram 2021

Latvia

- Legend**
- Solid fuels
 - Oil and petroleum products
 - Gas
 - Renewable energies
 - Non-renewable waste
 - Heat
 - Electricity

Energoresursu piegādes un patēriņa struktūra šodien. Kas būs rīt?

Rūpniecība pēc būtības ir dekarbonizēta

Kā dekarbonizēt transportu?

- Daļēja elektrifikācija
- Ko darīt ar heavy duty?

Mājsaimniecības sektorā būtiskākais patēriņš ir siltums, izšķiroša CSA loma

Source: Eurostat

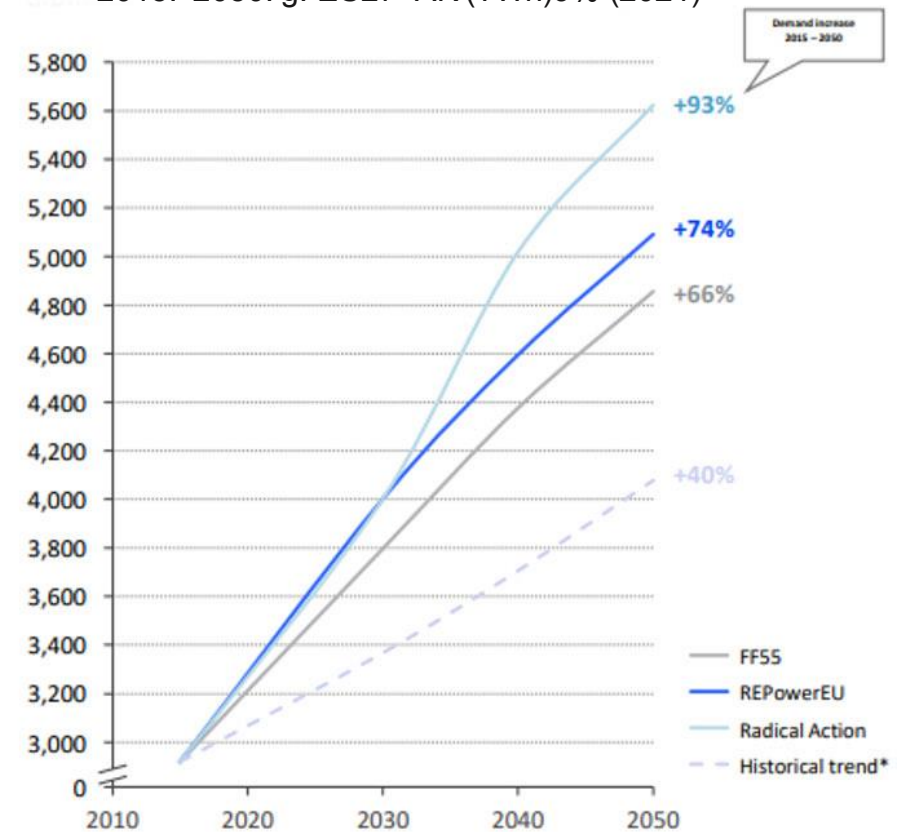
Tautsaimniecības elektrifikācija. ES vīzija

Līdz 2050. gadam elektroenerģija varētu veidot no 62 % līdz +80 % no kopējā enerģijas pieprasījuma

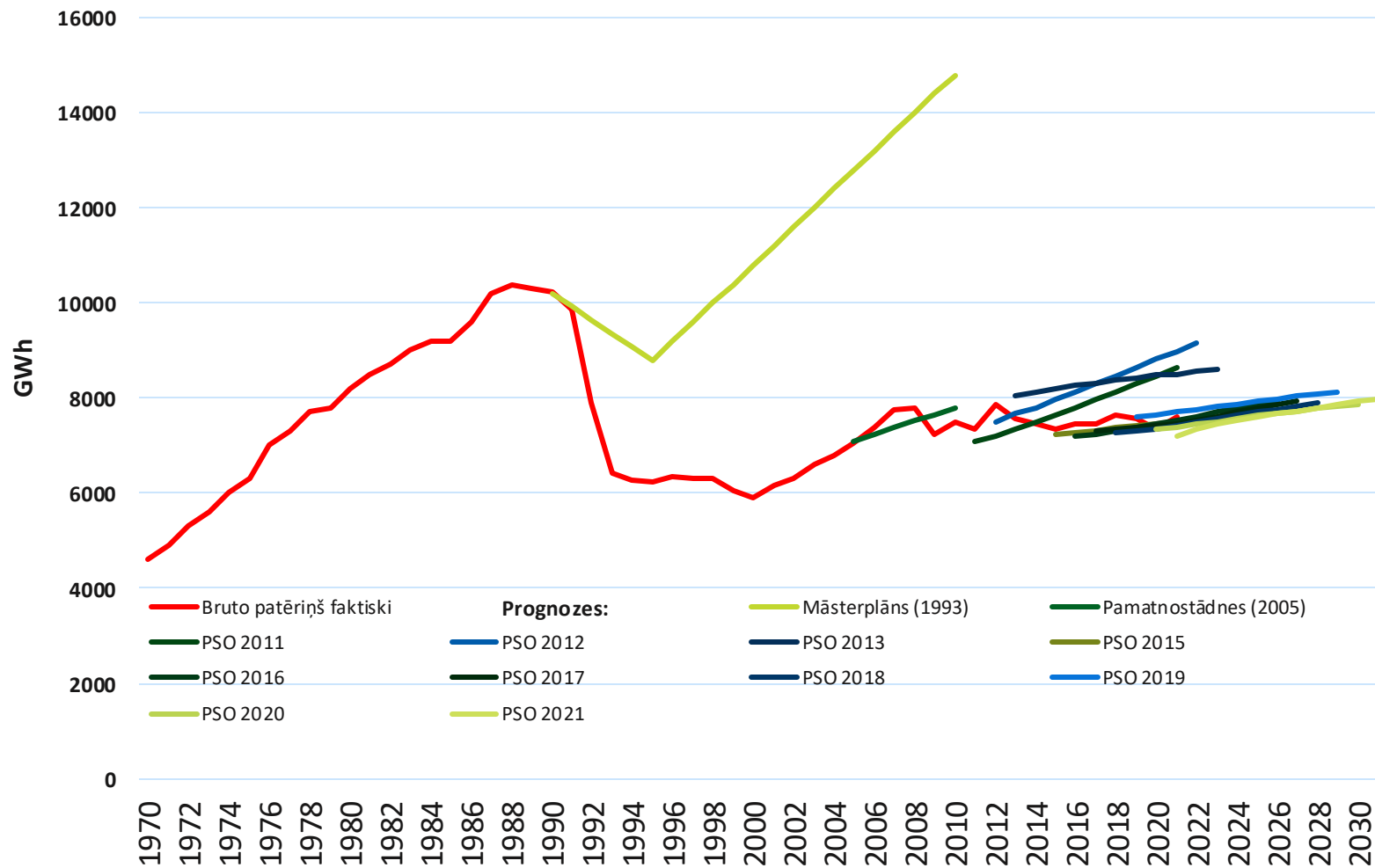
Liels elektroenerģijas patēriņš visās nozarēs ar visstraujāko relatīvo pieaugumu transporta nozarē ES27 + Apvienotajā Karalistē

Elektroenerģijas pieprasījuma pieaugums 2015.–2050. g. ES27+AK (TWh)9% (2021)

Vai elektroapgādes sistēma ir piemērota? Jā un Nē.

- Pēc PSO prognozēm tuvākajā desmitgadē 90` gada elektroenerģijas patēriņa līmeni nerasnēsim
- Bet ražošanas un patēriņa struktūra būtiski mainās - ražošanas jaudas ir izkliedētas, bet patēriņš koncentrējas.
- Būtiski augstākās prasības piegādes drošumam, nepārtrauktībai un kvalitātei

Latvenergo pienākums attīstīt AER jaudas

Likumdevēja līmenī ir izlemts – valstij ir jāiesaistās elektroenerģijas ražošanā

- Enerģētikas likuma 20.¹ panta pirmā daļa paredz, ka Latvenergo ir Latvijas tautsaimniecībai svarīgs objekts, Latvenergo akcijas pieder valstij un nav privatizējamas. Ņemot vērā ar elektroenerģijas nepietiekamību saistītos valsts drošības riskus (gan ārējos, gan iekšējos), šāda likumdevēja izšķiršanās nebūtu pārskatāma, it īpaši, ņemot vērā patreizējo ģeopolitisko situāciju reģionā. Valsts iesaiste elektroenerģijas ražošanā nav pārvērtējama saskaņā ar VPIL 88. pantu (tikai izpildvaras līmenī).
- Latvenergo VSM ietver Latvijas klimatneitralitātes un ilgtspējas sekmēšanu. Ņemot vērā, ka Latvenergo pamatdarbība ir elektroenerģijas ražošana (Latvenergo ir veids, kādā valsts iesaistās elektroenerģijas ražošanā) un elektroenerģijas ražošana, izmantojot AER, ir instruments klimatneitralitātes un valsts ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai, **Latvenergo darbība, ražojot elektroenerģiju no AER, izriet no Latvenergo VSM un nenonāk pretrunā VPIL 88. pantam.**
- Valsts iesaiste elektroenerģijas ražošanā, izmantojot atjaunojamos vai citādus energoresursus, ir izlemta likumdošanas līmenī, tā ir vērsta uz valsts funkciju izpildi un atbilst vismaz VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktā paredzētajam nosacījumam – tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts attīstībai un drošībai.

Klimatneitralitātes mērķim ir konstitucionāls rangs

- Elektroenerģijas ražošana, izmantojot AER ir būtiska prioritātē ES līmenī un svarīgs mērķis/instruments Latvijas politikas plānošanas dokumentos. **Tiesu praksē ir atzīts, ka elektroenerģijas ražošana no AER ir būtiska sabiedrības interese.**
- No Satversmes tiesu judikatūras izriet, ka ar klimata pārmaiņām saistītie jautājumi ir būtiska ilgtspējas attīstības principa sastāvdaļa. Valsts pienākums pārorientēties no fosilajiem energoresursiem uz AER izriet no Satversmes 115. panta. Elektroenerģijas ražošana izmantojot AER, tādejādi atsakoties no fosilajiem resursiem ir pasākums, kas vērsts uz vides stāvokļa uzlabošanu. Pārorientēšanas uz AER ir būtiska visas sabiedrības interese, lai sasniegtu enerģētiskās neatkarības, drošības, vides aizsardzības, klimatneitralitātes un sociālos mērķus. Latvijas valstij no Satversmes 115. panta izrietošs ir pienākums veicināt elektroenerģijas ražošanu, izmantojot AER. Tādēļ nav šaubu, ka **valsts iesaiste elektroenerģijas ražošanā, izmantojot AER, ir vērsta uz valsts funkciju izpildi.** Valstij (Latvenergo) ir pienākums ilgtermiņā gādāt par esošo fosilo energoresursu jaudu aizvietošanu ar AER audām. **Bez jaunu vēja un saules parku projektu attīstīšanas fosilo energoresursu jaudu aizstāšana nav iespējama.**

Salīdzinoša informācija par sistēmiski nozīmīgām energokompānijām

Competitor	Country	Financials (FY21) ¹		State ownership	Credit rating ²	Distribution segment? 	% green energy generation? ³
		Sales, bEUR	CapEx, mEUR				
1 Latvenergo		1	190	100%	Baa2	✓	~ 88%
2 Ignitis		2	238	74.99%	Baa1	✓	~ 34%
3 Eesti energia		1	218	100%	Baa3	✓	~ 40%
4 Verbund		5	1,106	51%	A3	✓	~ 96%
5 Statkraft		8	920	100%	A3	X	~ 95%
6 CEZ		9	1,441	70%	Baa1	✓	~ 7%
7 PGE		11	993	57.4%	Baa1	✓	~14%
8 EnBW		32	2,649	97.5%	Baa1	X	~ 67%
9 Vattenfall		18	2,380	100%	A3	✓	~ 46%
11 Orsted		10	4,975	50.1%	Baa1	X	~ 90%
10 Iberdrola		40	9,940	0%	Baa1	✓	~ 57%
12 HSE		3	158	100%	Baa3	X	~ 56%
13 EDF		28	17,771	84%	Baa1	X	~ 29%
14 BEH		6	871	100%	Baa1	✓	~ 17%
15 Alpiq		8	20	0%	Baa2	X	~ 4%

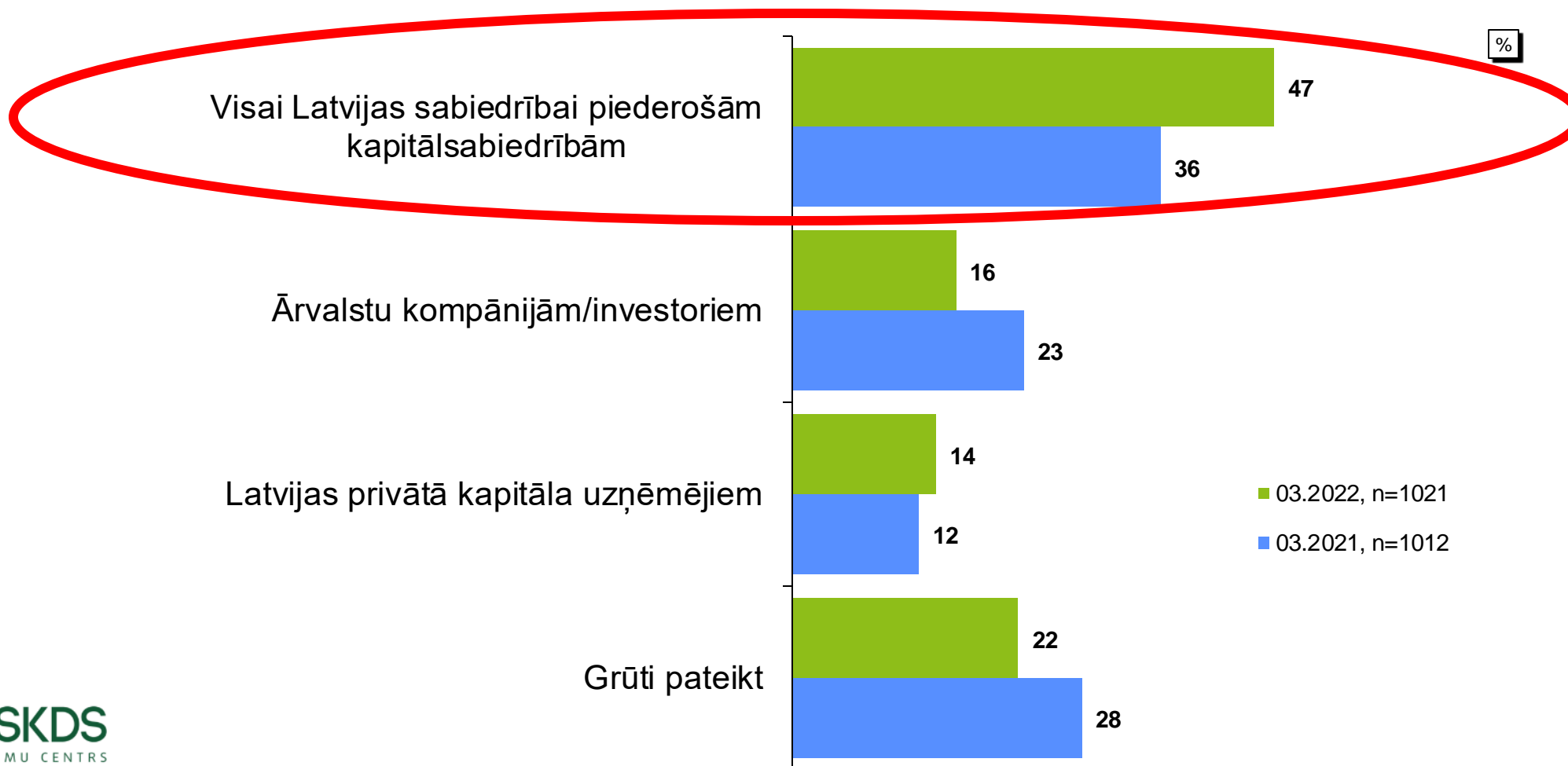
Key aggregated sources:
(used across the entire report)

Latvijas sabiedrība viedoklis

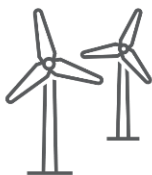
«K1. Lai Latvijā nodrošinātu atjaunīgo resursu izmantošanas pieaugumu un sasniegtu Eiropas zaļā kursa mērķus, turpmākajās desmitgadēs enerģētikas nozarē būs jāveic apjomīgas investīcijas.

Kam, Jūsaprāt, būtu jābūt pašam galvenajam investoram šo pārmaiņu finansēšanā?»

AER potenciāls

Baltijas valstīm ir liels potenciāls ES apgādē ar zaļo enerģiju, un Latvija ir vadošā starp tām

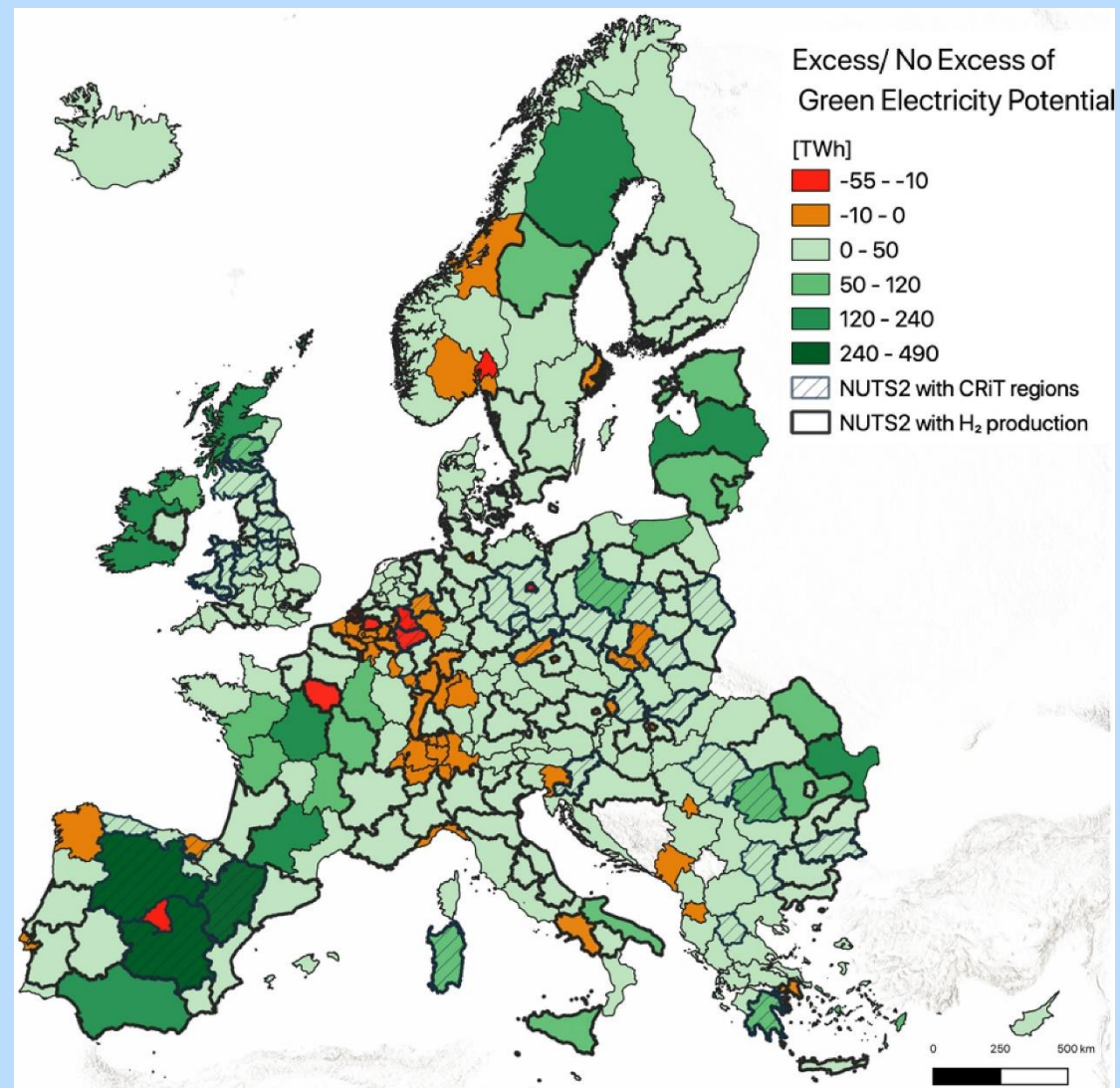
Vietējais patēriņš ir salīdzinoši neliels, tāpēc lielāko daļu saražotās enerģijas var eksportēt

Piekrastes vēja enerģijas ražošanas potenciāls | LV, LT, EE

Avots: [Pētījums par sadarbību Baltijas jūras vēja enerģijas jomā saskaņā ar BEMIP \(2019\)](#)

ES reģioni pēc to zaļās elektroenerģijas potenciāla

Avots: [Zaļais ūdenradis Eiropā – reģionālais novērtējums: Esošās ražošanas aizstāšana ar elektrolīzi, izmantojot atjaunīgos energoresursus \(2021\)](#)

Nākotnes enerģija izaugsmei

